

Radbrækket og beriget

Hos forfatteren Jonas Hassen Khemiri har den flerkulturelle identitet sat sig i sproget: Et kaudervælsk der kvæster og fornyer modersmålet.

Af Niels Lyngsø

Kort tid før sin debut modtog den unge svensk-tunesiske forfatter Jonas Hassen Khemiri en højst besynderlig e-mail. Den var fra hans fars gamle ven Kadir og skrevet på et lemlæstet svensk, heftigt influeret af franske og engelske gloser og arabisk retorik. Khemiri har ikke haft kontakt med sin far i mange år, men Kadir har korresponderet med ham indtil for nylig, og nu foreslår han, at de sammen skriver en bog om faren, der efter at han forlod Sverige, er blevet en internationalt berømt fotograf.

Sådan begynder romanen *Montecore – En unik tiger*, der for en stor dels vedkommende består af e-mails og breve fra Kadir. Bogen fortæller historien om Jonas' far Abbas, der vokser op i Tunesien, forelsker sig i en svensk kvinde og møder det i mere end én forstand kolde Sverige. Men den fortæller også og især om Jonas' egen opvækst i 80'ernes og 90'ernes Stockholm, hvor fremmedhadet breder sig, og hvor det lykkelige forhold mellem far og søn efterhånden udvikler sig til en bitter strid.

Romanen om Jonas Hassen Khemiri er skrevet af Jonas Hassen Khemiri. Den befinder sig i et krydsfelt mellem selvbiografi og bevidst selviscenesættelse, i et forførende dobbeltspil mellem fakta og fiktion. Ikke kun fordi vi som læsere lokkes af navnesammenfaldet mellem forfatter og fortæller (skønt vi jo ikke kan vide hvor meget den første Jonas har til fælles med den anden). Men også fordi både Abbas og Kadir holder af at skabe grandiose fortællinger om sig selv; og ikke mindst fordi Kadir undervejs blander sig i Jonas' fortælling. Sandheden – både om Abbas, Jonas og Kadir – bliver ved med at forskyde sig, og det gør bogen lige så spændende som en kriminalroman: Hvad er den rigtige historie? Og hvem fortæller den egentlig?

Montecore er en litterært avanceret roman, ja, mere eksperimenterende end nogen nyere dansk roman, jeg kan komme i tanker om. Samtidig har den fået et usædvanligt stort publikum i Sverige. Det skyldes måske blandt andet at dens alvorlige temaer – flerkulturel identitet og almindelig eksistentiel tvivl – behandles uden klynk og præk i en underholdende fortælling. Bogen fører ikke et synspunkt til torvs, men åbner sit stof, blandt andet ved hjælp af intelligent humor. Og så behandler den ikke bare sine temaer, men virkeliggør dem tillige litterært: Den eksistentielle usikkerhed er indbygget i selve fortællekonstruktionens uafgørlige spil mellem Jonas og Kadir. Og tilsvarende er den flerkulturelle identitet indlejret i selve sproget. For sproget i *Montecore* er – ganske som Jonas – svensk, men ikke rigtig svensk. Men jo heller ikke forkert svensk. Snarere på én gang radbrækket og beriget svensk, ”kreolsk” svensk: Identiteten erobres i sproget.

Montecore. En unik tiger er oversat til dansk af Niels Lyngsø. Den udkommer på forlaget Gyldendal tirsdag den 9. oktober.

FAKTABOKS

Jonas Hassen Khemiri, født 1978 i Stockholm. Svensk mor og tunesisk far. Studier i international økonomi og litteraturvidenskab i Stockholm og Paris. Debut i 2003 med *Ett öga rött* (dansk *Et øje rødt*, 2004), som indbragte ham landets fornemste debutantpris, Borås Tidnings Debutantpris, og har solgt i over 200.000 eksemplarer. Khemiris anden roman, *Montecore. En unik tiger*, udkom i Sverige i 2006 og har modtaget flere priser, bl.a. Sveriges Radios Romanpris; også den er blevet en bestseller.

Denne artikel blev trykt i Politiken den 6. oktober 2007.